

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 21 juli 2022
Datum GS-besluit : 20 september 2022

Vragen nr. 69

Vragen van **mw. W. Koning-Hoeve** (CDA) over De versnellingsvoorstellen stikstof

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 juli 2022 door het lid van Provinciale Staten, **mw. W. Koning-Hoeve** (CDA), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Afgelopen vrijdag 15 juli 2022 heeft de Minister voor Natuur en Stikstof, Christianne van de Wal een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over Stand van zaken stikstof en landelijk gebied.

De minister geeft aan dat zij zich realiseert dat de stikstofaanpak grote gevolgen heeft voor het landelijk gebied en voor de levens van mensen, zeker voor boeren. Dat geldt ook voor de agrarische sector in Noord-Holland. „Het kabinet heeft overweldigend veel reacties gekregen op wat nu voorligt, ook van mensen die zich grote zorgen maken. Ik ben me goed bewust dat dit impact heeft op bedrijfsniveau en op persoonlijk niveau. Tegelijkertijd verkeren vele ondernemers al te lang in onzekerheid over de precieze opgave waar zij voor staan,“ aldus de Minister in haar brief.

In totaal trekt het kabinet nu ruim een half miljard euro uit voor versnellingsplannen van de provincies. Het kabinet haalt 504 miljoen euro naar voren uit het Transitiefonds voor de aanvragen van provincies. Het geld lijkt beschikbaar te komen voor voorstellen die provincies al eerder hebben ingediend. Dit voorjaar is namelijk uitvraag gedaan door het kabinet onder provincies, terreinbeheerders en waterschappen voor versnellingsvoorstellen, vooruitlopend op de nog op te leveren gebiedsprogramma's zoals aangekondigd in de startnotitie NPLG.

In totaal zijn er 90 voorstellen ingediend bij het Rijk. CDA Noord-Holland wil in beeld krijgen welke plannen door Noord-Holland zijn ingediend en welke plannen nu worden gehonoreerd.

Daarnaast stelt het kabinet 250 miljoen euro versneld beschikbaar voor legalisatie van PAS-melders. Het CDA wil weten welk deel daarvan is toegekend aan Noord-Holland en hoe dat zal worden ingezet.

De toegezegde 500 miljoen is ook beschikbaar voor nieuwe technieken om stikstof te reduceren. Het CDA wil weten welk budget Noord-Holland daarvoor heeft ontvangen van het Rijk en welk budget de provincie Noord-Holland nu beschikbaar stelt voor innovatie en hoe dat wordt aangewend.

In de brief (pag 7) geeft de Minister aan dat in diverse gebieden het brede doel van een gunstige staat van instandhouding van de natuur kan worden gehaald of dichterbij kan worden gebracht

ondanks dat de KDW's worden overschreden. Zij noemt als voorbeeld de kustgebieden. Rijk en provincie moeten nu forse inspanning leveren om de data op orde te brengen om de ecologische analyses voor de gebiedsplannen daarmee te onderbouwen. Het CDA wil weten welke inzet de provincie gaat plegen om de data op orde te brengen.

Daarom dienen wij de volgende vragen in:

INLEIDING ANTWOORDEN

In onze antwoorden op uw vragen spreken wij over innovatie ten behoeve van stikstofreductie. Het gaat ons daarbij om innovaties die leiden tot een bijdrage aan de stikstofreductieopgave en waarvan het stikstofreducerende effect juridisch houdbaar te onderbouwen is.

Vragen inclusief Beantwoording Geëerde Staten

Vraag 1:

De brief spreekt over voorstellen die provincies eerder hebben ingediend bij een uitvraag door het Rijk. Welke voorstellen heeft Noord-Holland in dit kader ingediend bij het Rijk?

Antwoord 1:

Vanuit Noord-Holland zijn twee voorstellen ingediend:

Het eerste voorstel is ingediend door het agrarisch natuurcollectief Noord-Holland Zuid. Dit betreft een verzoek tot financiering van een onderdeel in het gebiedsproces de Rondehoep. De Rondehoep, gelegen in onze provincie, ligt in de buurt van stikstofgevoelige natuur in N2000-gebied Botshol in de provincie Utrecht. Hier werken diverse werkgroepen, waarin verschillende stakeholders als de Provincies Utrecht en Noord-Holland, het Waterschap AGV en Landschap Noord-Holland zitting hebben, op integrale en lerende wijze aan de uitvoer van een plan van aanpak. Het proces wordt begeleid door het agrarisch natuurcollectief Noord-Holland Zuid en twee adviesbureaus. Met het eigenaarschap van het proces bij de agrariërs is dit een voorbeeld van een bottom-up gestuurd proces. Voor een groot deel van de opstart- en pilotfase zijn de kosten al gedekt door o.a. Provincie Noord-Holland en Waterschap AGV. Door het agrarisch natuurcollectief Noord-Holland Zuid is financiering gevraagd voor bijvoorbeeld managementmaatregelen op bedrijfsniveau voor stikstofuitstootreductie in combinatie met andere thema's zoals CO₂-uitstootreductie, bodemdaling, waterkwaliteit- en biodiversiteitverbetering en tevens voor een investeringsbijdrage voor de ontwikkeling van innovatieve stalsystemen (o.a. mestscheidingsinstallaties) die zowel stikstofreductie opleveren, als geschikte mest voor versterking van het weidevogelbeheer, als biogasproductie.

Het tweede voorstel is ingediend door provincie Noord-Holland. Verschillende agrarische ondernemers in Noord-Holland hebben aangegeven dat zij graag bronmaatregelen nemen op hun bedrijf (extensiveren, een deel van hun bedrijf afstoten, verplaatsen naar een locatie verder van Natura 2000-gebied). Zij voldoen echter niet aan de voorwaarden van bestaande regelingen. Bijvoorbeeld, omdat de stikstofneerslag die zij veroorzaken niet groot genoeg is, of omdat zij slechts een deel van hun bedrijf willen aanpassen, of het gaat om een manege (waarvoor geen nog regelingen zijn) of zij hebben geen percelen in het Natuurnetwerk Nederland. Wij willen de kansen

die deze en eventuele andere agrariërs kunnen bieden op stikstofreductie in 2022 en '23 kunnen verzilveren.

Vraag 2:

Welke voorstellen zijn nu gehonoreerd door de Minister en hoeveel geld krijgt de provincie Noord-Holland voor haar plannen?

Antwoord 2:

Beide voorstellen zijn gehonoreerd. In het voorstel van het agrarisch natuurcollectief is gevraagd om €1,5 miljoen, in het tweede voorstel om €50 miljoen. Bij het 2^e voorstel van provincie Noord-Holland heeft het Rijk de financiële middelen echter beperkt tot het aankopen van grond. Daarmee is dus geen budget beschikbaar voor bijvoorbeeld het aankopen van de opstallen en de vergunning van een bedrijf. Wij denken dat wij met dit budget onze stikstofaanpak niet kunnen versnellen. Overigens heeft Noord-Holland bij het tweede voorstel aangegeven dat dat ook voor andere provincies interessant kan zijn. Utrecht, Flevoland en Zuid-Holland toonden ook sympathie voor deze benadering.

Vraag 3:

Kunt u toelichten hoe u nu versneld aan de slag gaat met de toegekende middelen?

Antwoord 3:

In het voorstel van agrarisch natuurcollectief is aangegeven dat dit ingezet wordt over 2022 t/m 2024. Daarbij is dat aangegeven dat in 2022 geïnvesteerd wordt in het verder uitbouwen van het lerend gebiedsproces voor het onderdeel stikstof en investeringen voorbereid worden voor het aanpassen van de stalsystemen. Lerend gebiedsproces betekent veel samen optrekken (bijeenkomsten, studiegroepen etc.). In 2023/2024 komen de grootste kosten voort uit een pilot met een mestscheider en het aanpassen van de stallen.

Met de financiële middelen voor het tweede voorstel denken wij, bij gelijkblijvende voorwaarden van het rijk, dat wij niet op korte termijn versneld aan de slag te kunnen, zie ons antwoord op vraag 2.

Vraag 4:

Welk bedrag heeft de provincie Noord-Holland van het Rijk ontvangen voor het legaliseren van PAS-melders?

Antwoord 4:

Op dit moment formeel nog niets. Provincies stemmen op korte termijn nog met elkaar en het Rijk af over de verdeling van de door het Rijk in het vooruitzicht gestelde middelen, te weten €250 miljoen euro, voor het legaliseren van PAS-melders. De minister heeft ons verzocht om voorfinanciering vanuit de algemene middelen van de provincies.

Vraag 5:

Bent u tevreden met deze toekenning of heeft provincie Noord-Holland meer geld nodig om PAS-melders te kunnen legaliseren.

Antwoord 5:

Wij steunen de minister voor Natuur en Stikstof in haar streven om 2022 en 2023 geen verloren jaren te laten zijn door €250 miljoen naar voren te halen uit de landelijke beëindigingsregeling veehouderij (lbv) om de legalisatie van PAS-meldingen te versnellen.

Hier zit wel een principiële kant aan. Deze aanpak trekt een wissel op stikstofruimte, die ook nodig is voor onze eigen gebiedsprocessen en die schaars is in Noord-Holland. Minister Schouten heeft 24 april 2020 aan de Tweede Kamer toegezegd (briefkenmerk BPZ / 20120075) om uit het pakket bronmaatregelen van april 2020 (180 mol stikstof landsdekkend), 11 mol stikstof landsdekkend uit te trekken voor de legalisering van de PAS-melders. Daarover rept de brief van 5 juli van de minister voor Natuur en Stikstof inmiddels niet meer. Wij hebben de gewilligheid om te helpen waar dit kan, maar dit vraagt nog wel nader beraad zodra dit op uitvoering aankomt.

Welk bedrag voldoende zal zijn om PAS-melders te kunnen legaliseren zal moeten blijken. Het legaliseren van PAS-melders is – zoals gezegd - niet alleen een kwestie van geld, maar ook van daadwerkelijk te treffen maatregelen om stikstofruimte te genereren op de plek, die nodig is voor PAS-melders.

Vraag 6:

Hoe gaat u versneld aan de slag voor het legaliseren van PAS-melders?

Antwoord 6:

De hiervoor gegeven antwoorden geven de contouren voor een dergelijke aanpak, inclusief te maken afspraken over beschikbare stikstofruimte. Met de kennis, die wij hebben van de gebieden laten wij geen kansen voorbijgaan. Ook als een casus niet past op de beschikbare regelingen en/of instrumenten benutten wij onze contacten met het ministerie van LNV om te bezien of maatwerk mogelijk is.

Vraag 7:

Wat gebeurt er met grond die door versnellingsplannen vrij komt?

Antwoord 7

Wij kunnen hierop in algemene zin geen voorschot nemen. Of er grond vrijkomt door versnellingsplannen zal verschillen per maatregel en ook afhangen van wat belanghebbenden willen. Bij innoveren, extensiveren, ruilen van bedrijfslocatie komt immers in principe geen grond vrij. Als bij (gedeeltelijke) aankoop wel grond wordt gekocht dan is dat altijd maatwerk per geval, omdat behoeften per bedrijf kunnen verschillen en omdat de potentiële bijdrage van een locatie aan doelstellingen (bijvoorbeeld natuur, stikstof, waterkwaliteit, bodemdaling, klimaat) kan verschillen per locatie. Eventuele grond die vrijkomt kan ook worden ingezet in de gebiedsprocessen in de verschillende deelgebieden.

Vraag 8:

Kunt u beschrijven hoe het proces verloopt van het opkopen van bedrijven met stikstofrechten? Wanneer wordt de bij het bedrijf behorende grond ook opgekocht en wanneer niet?

Antwoord 8:

Zoals weergegeven in ons antwoord op vraag 7 is aankoop maatwerk per geval. De door het Rijk beschikbaar gestelde €50 miljoen is met de huidige voorwaarden alleen beschikbaar voor grond.

Vraag 9:

Hoe wordt die grond vervolgens verder ingezet en/of verkocht?

Antwoord 9:

Zie ons antwoord op vraag 7.

Vraag 10:

Wanneer verwacht u dat de eerste PAS-melders in Noord-Holland gelegaliseerd kunnen worden?

Antwoord 10:

Dat is op dit moment niet aan te geven. Naast PAS-melders die met maatregelen uit de door de minister naar voren gehaalde €250 miljoen gelegaliseerd zouden kunnen worden zijn er PAS-melders die met intern salderen gelegaliseerd kunnen worden. Intern salderen betekent hier dat de extra stikstofuitstoot van de activiteit waarvoor een PAS-melding gedaan is destijds, binnen de activiteit zelf opgelost kan worden. Onze verwachting is dat wij dit jaar nog stappen kunnen maken voor het legaliseren van deze categorie PAS-melders.

Vraag 11:

Het Rijk heeft ook geld beschikbaar gesteld voor nieuwe technieken om stikstof te reduceren. Welk budget heeft Noord-Holland van het Rijk gekregen voor innovatie?

Antwoord 11:

In het versnellingsvoorstel van het agrarisch natuurcollectief Noord-Holland Zuid zitten innovatiemaatregelen. Voor het voorstel is de gevraagde €1,5 miljoen gehonoreerd. De door de minister naar voren gehaalde €250 miljoen ten behoeve van legaliseren van PAS-meldingen is niet beperkt tot aankoop van bedrijven, maar ook voor innovatie voor zover dit bijdraagt aan het legaliseren van PAS-meldingen (zie bijgevoegde brief van de minister voor Natuur en Stikstof van 4 augustus 2022, kenmerk DGS / 22386784).

Vraag 12:

Welk budget gaat Noord-Holland in totaal voor innovatie beschikbaar stellen?

Antwoord 12:

Dat is nog niet aan te geven en zal in overleg gaan met sector-organisaties en netwerken in de gebieden. De financieringsbehoefte voor innovaties wordt in juli 2023 in het gebiedsprogramma (nu: provinciaal programma landelijk gebied) vastgesteld.

Vraag 13:

Hoe gaat u dit budget inzetten?

Antwoord 13:

Zie ons antwoord op vraag 12.

Vraag 14:

Kunt u toezeggen dat agrarisch ondernemers met deze versnellingsvoorstellen alleen op vrijwillige basis en dus niet tegen hun wil uitgekocht zullen worden?

Antwoord 14:

Ja dat zeggen wij voor deze versnellingsvoorstellen toe. Het aangevraagde budget is bedoeld voor agrarische ondernemers die aangeven dat zij in 2022 of 2023 bronmaatregelen willen nemen op hun bedrijf. Wij kunnen niet toezeggen wat er na 2023 gebeurt met een eventueel resterend bedrag in dit budget. Het versnellingsvoorstel van het agrarisch natuurcollectief Noord-Holland Zuid bevat overigens alleen maatregelen op gebied van innovatie en managementmaatregelen, dus exclusief aankoop.

Vraag 15:

In de brief (pagina 7) geeft de Minister aan dat in diverse gebieden het brede doel van een gunstige staat van instandhouding van de natuur kan worden gehaald of dichterbij kan worden gebracht ondanks dat de KDW's worden overschreden. Zij noemt als voorbeeld de kustgebieden. Rijk en provincie moeten nu forse inspanning leveren om de data op orde te brengen om de ecologische analyses voor de gebiedsplannen daarmee te onderbouwen. Welke inzet gaat GS plegen om de data op orde te brengen en wat is daarvoor het tijdspad?

Antwoord 15:

Van alle Natura 2000-gebieden worden eens per 6 jaar evaluaties uitgevoerd. Van 7 gebieden zijn deze gereed en van 5 andere gebieden worden momenteel evaluaties uitgevoerd. Daarnaast leveren wij voor alle Natura 2000-gebieden in het voorjaar van 2023 Natuurdoelanalyses op. Deze analyses geven weer wat de stand van zaken is in elk gebied qua doelbereik, wat het effect is van uitgevoerde maatregelen en of er nog aanvullende maatregelen nodig zijn om tot een gunstige staat van instandhouding te komen (bron- en herstelmaatregelen) en welk type maatregelen nodig is. Wij streven ernaar om de data die in de natuurdoelanalyses wordt gebruikt te delen. Hiervoor werken wij aan dashboards waarin beschikbare data op een begrijpelijke wijze kan worden gedeeld.

Vraag 16:

Wat is de meerwaarde en het effect van deze versnellingsoperatie voor de situatie rond stikstof in Noord-Holland?

Antwoord 16:

Wij zien als meerwaarde van het versneld beschikbaar stellen van financiële middelen dat kansen die op korte termijn mogelijk zijn voor stikstofreductie, benut kunnen worden i.p.v. in de wacht te staan of mogelijkheden te passeren. Wij zijn daarom blij dat het voorstel voor de Rondehoep gehonoreerd is. Van de €50 miljoen voor het versnellingsvoorstel van provincie Noord-Holland zien wij geen meerwaarde als de voorwaarden niet worden aangepast, aangezien de financiële middelen daarvoor door het Rijk zijn beperkt tot aankopen van grond, zie ook ons antwoord op vraag 2.

Vraag 17:

Wat is de meerwaarde en het effect van deze versnellingsoperatie voor de agrarische sector in Noord-Holland?

Antwoord 17:

Het versneld beschikbaar komen van de €1,5 miljoen voor het voorstel de Rondehoep betekent versnelling in uitvoering van het plan van aanpak waarvan het eigenaarschap bij agrariërs ligt.

Van de €50 miljoen voor het versnellingsvoorstel van provincie Noord-Holland zien wij nog geen meerwaarde aangezien de financiële middelen daarvoor door het Rijk zijn beperkt tot aankopen van grond, zie ook ons antwoord op vraag 2.